

EBRIS

ALDERT VRIJ
We know
books

DETECTIA MINCIUNII ȘI A COMPORTAMENTULUI SIMULANT

Dileme și oportunități

Traducerea din limba engleză
George Visu-Petra, Lucian Dragoș și Lavinia Cheie

 ASCR
editura

Cluj Napoca
2024

CUPRINS

Despre autor	7
Prefața seriei	9
Prefață	11
Mulțumiri	13
1. Introducere	15
2. Minciuna: un act egoist și un lubrifiant social	25
3. Comportamentul nonverbal și simularea	49
4. Indicatori verbali individuali ai simulării	107
5. Convingeri referitoare la indicatorii nonverbali și verbali ai simulării	123
6. Detecția simulării fără instrumente specializate	149
7. Interviu pentru analiza comportamentală	195
8. Evaluarea validității declarațiilor	207
9. Monitorizarea realității	261
10. Analiza științifică a conținuturilor	281
11. Detecția psihofiziologică a simulării: Abordarea bazată pe îngrijorare	293
12. Detecția psihofiziologică a simulării: Abordarea bazată pe reflexul de orientare	337
13. Detecția fiziologică a simulării: Imagistica de Rezonanță Magnetică Nucleară funcțională (RMNf)	357
14. Dileme: De ce nu reușesc oamenii să-i demaște pe mincinoși	365
15. Oportunități: Cum pot oamenii să-și îmbunătățească abilitățile de identificare a minciunii	379
Bibliografie	407

MITURI DESPRE MINCIUNĂ

Toată lumea știe ce înseamnă minciuna, iar această familiaritate cu comportamentul simulant ne determină să ne considerăm buni cunoscători ai simulării¹. De exemplu, știm cu toții că minciuna este un comportament indezirabil. Prin urmare, noi înșine mințim rar, de vreme ce oamenii cinstiți nu au acest obicei, iar această lipsă de exercițiu ne face să fim niște mincinoși neîndemânatici. Și cum minciuna e atât de indezirabilă, nu dorim să fim mințiți. Prin urmare, nu alegem să petrecem prea mult timp alături de mincinoși, îi evităm.

Din fericire, majoritatea cunoscuților noștri nu sunt nici ei niște mincinoși prea buni. Ei își demască propria înșelăciune comportându-se cu nervozitate și evitând contactul vizual. Astfel că putem să identificăm un mincinos doar observându-i comportamentul. Suntem relativ buni detectori ai minciunii, mai ales când vine vorba să descoperim falsitatea manifestată de propriii noștri copii, parteneri sau prieteni.

Desigur, persoanele condamnate, contrabandiștii și alte tipuri de criminali încearcă să-și atingă scopurile cu ajutorul simulării și, dacă au succes, ne pot face foarte mult rău. Din fericire, suntem bine protejați împotriva acestora, deoarece detectorii profesioniști de minciuni sunt experți în identificarea acestor mincinoși. Avantajul adițional pe care acești profesioniști îl posedă este că se bazează pe echipamentul specializat de detectare a minciunii. Într-adevăr, unele dintre aparatele folosite în trecut s-au dovedit a fi nesigure, însă multe lucruri s-au schimbat de atunci. De exemplu, progresele tehnologice, cum ar fi tehnicile neuroimagistice, au oferit posibilitatea unui acces direct al cercetătorilor la gândurile și sentimentele oamenilor și, în acest fel, ei pot să spună cu certitudine dacă cineva minte. Mai mult, profesioniștii zilelor noastre folosesc tehnici de interogare mai sofisticate decât cele din trecut, pentru a-i prinde pe mincinoși.

Corect? De fapt... Nu. Toate afirmațiile de mai sus sunt mai degrabă mituri decât realități, iar aceste mituri vor fi clarificate în această carte.

¹ Termenii „minciună” și „simulare” sunt folosiți cu sens interșanjabil (n.a.).

MINCINOȘI ABILI ȘI DETECTORI DE MINCIUNI INEFICIENȚI

Oamenii tind să-și *subevalueze* propria *capacitate de a minți* (Elaad, 2003). Sunt mai multe motive pentru care oamenii cred că sunt niște mincinoși mai slabi decât sunt în realitate. În primul rând, ei tind să supraevalueze măsura în care propriile lor gânduri, emoții și alte stări mentale sunt vizibile pentru ceilalți (ex. *iluzia transparenței*, Gilovich, Savitsky și Medvec, 1998). Cu alte cuvinte, oamenii cred în mod greșit că minciunile lor sunt ușor de observat. În al doilea rând, percepțiile referitoare la sine sunt caracterizate de iluzii pozitive (Taylor și Brown, 1988), iar de obicei oamenii cred despre ei înșiși că sunt mai morali decât majoritatea celorlalți (Kaplar și Gordon, 2004). A accepta că ești un bun mincinos nu se potrivește cu această imagine de sine pozitivă. În al treilea rând, deși oamenii spun mai multe minciuni nevinovate decât minciuni grave, ei își aduc aminte mai bine de minciunile grave decât de cele nevinovate (Elaad, 2003). Această carte demonstrează că, adesea, minciunile grave sunt oarecum mai ușor de identificat decât cele nevinovate, astfel că oamenii își amintesc minciunile care au fost probabil mai ușor de identificat (minciunile grave). În final, poate că oamenii își amintesc mai bine acele ocazii în care minciunile lor n-au funcționat, decât pe cele în care au mințit cu succes, mai ales dacă aceste minciuni eșuate au produs consecințe negative. Uitând ocaziile în care au mințit cu succes, oamenii ar putea să subestimeze numărul de ocazii în care minciunile lor au fost convingătoare.

Oamenii tind să supraestimeze propria lor *abilitate de a identifica minciunile* (Elaad, 2003), în vreme ce mult mai multe minciuni decât își imaginează ei rămân necunoscute. Există multe motive pentru care minciunile rămân neidentificate, iar aceste motive pot fi reunite în trei mari categorii (Vrij, 2007): motivație slabă, dificultăți asociate identificării minciunii și erori specifice comise de detectorii de minciuni.

Motivație slabă: Efectul struțului

Unul dintre motivele pentru care minciunile trec neobservate este acela că, adesea, oamenii nu încearcă să le identifice, pentru că nu doresc să afle adevărul. Am denumit acest fenomen *efectul struțului*. Există cel puțin trei motive pentru care cineva n-ar dori să afle adevărul. În primul rând, câteodată o născocire poate să sune mult mai bine decât adevărul, iar în aceste cazuri, este preferabil să nici nu îl cunoaștem. De exemplu, de ce să-ți bați capul încercând să afli dacă unele complimente amăgitoare, legate de aparențele fizice, coafura, gustul vestimentar, realizările etc., sunt adevărate sau nu?

În al doilea rând, uneori oamenii nu caută să afle dacă au fost sau nu mințiți, deoarece le e teamă de consecințele pe care le-ar putea aduce adevărul. Anumite statistici sugerează că până la 50% dintre bărbați și 40% dintre femei se implică în relații extraconjugale (Feldman și Cauffman, 1999), însă multe dintre acestea rămân necunoscute. De exemplu, un bărbat ar putea încerca să respingă suspiciunile legate de aventura soției sale și să evite descoperirea adevărului pentru că, dacă ar fi descoperit adevărul și i-ar fi spus că știe despre iubitul ei, soția ar

fi putut decide să-l părăsească. Iar el nu și-ar dori ca ea să facă așa ceva. Așadar, comunicând ce anume a descoperit, ar putea avea consecințe nedorite pentru bărbatul trădat și, realizând acest lucru, el ar putea decide să nu investigheze acest subiect. După izbucnirea scandalului Monica Lewinsky, președintele Clinton le-a spus angajaților săi de la Casa Albă că nu a întreținut relații sexuale cu această femeie. Erskine Bowles, șeful personalului de la Casa Albă în acea vreme, a fost mai mult decât dispus să-l creadă. Iată cum a descris el acest moment într-o audiere în fața Marelui Juriu: „Tot ce pot să vă spun este că: acest om pentru care am lucrat m-a privit în ochi și mi-a spus că nu a avut relații sexuale cu ea. Dacă nu l-aș crede, n-aș putea rămâne. Așa că îl cred” (*The Independent*, 14 septembrie 1998, p. 4).

În al treilea rând, uneori oamenii nu vor să identifice minciunile, deoarece nu ar ști ce să facă dacă ar ajunge să cunoască adevărul. De exemplu, majoritatea invitaților nu vor încerca să afle dacă gazda lor este sinceră când le spune că i-au plăcut cadourile lor, pentru că ce ar face ei dacă ar descoperi că, de fapt, nu i-au plăcut? Și minciuni mai serioase rămân nedescoperite din același motiv. Să presupunem că soția din exemplul de mai sus ar decide să nu-l părăsească pe soț; atunci el ce ar trebui să facă? Odată ce a fost trădat, soțul încornorat ar putea avea probleme în a-i mai acorda încrederea soției sale, iar repercusiunile unei astfel de descoperiri ar putea fi rezolvate într-un timp foarte îndelungat. Probabil din același motiv, secretara personală a președintelui Clinton, Betty Curie, a încercat să evite aflarea detaliilor referitoare la relația dintre președintele Clinton și Monica Lewinsky. La un moment dat, Lewinsky i-a spus lui Currie despre ea și președinte: „De vreme ce nu ne-a văzut nimeni – și nimeni nu ne-a văzut – atunci nu s-a întâmplat nimic”. Doamna Currie a răspuns: „Nu vreau să aud. Nu îmi mai spune nimic. Nu mai vreau să aud nimic” (*The Observer*, 13 septembrie 1998, p. 8). Într-adevăr, este clar că informarea cu privire la aventura președintelui ar pune-o pe doamna Currie într-o situație dificilă, prinzând-o între a declara public această informație și a acționa ca un aliat; de aceea, probabil, ea a preferat să nu știe nimic.

Dificultăți asociate cu detectarea comportamentului simulant

Așa cum voi demonstra în această carte, oamenii nu reușesc să identifice comportamentul nici măcar atunci când încearcă acest lucru. Cercetările au arătat că până și detectorii profesioniști de minciuni, cum ar fi ofițerii de vamă și polițiștii, iau adesea decizii incorecte și că abilitatea lor de a deosebi adevărul de minciună nu o întrece pe cea a oamenilor obișnuiți. O categorie de motive pentru care chiar și cei motivați să-i descopere pe mincinoși nu reușesc să facă acest lucru se datorează faptului că identificarea comportamentului simulant este dificilă. Așa cum veți afla din această carte, poate că principala dificultate este că niciun răspuns non-verbal, verbal sau fiziologic nu este asociat în mod specific cu simularea. Cu alte cuvinte, nu există un echivalent pentru nasul lung al lui Pinocchio. Acest fapt înseamnă că detectorul de minciuni nu se poate baza doar pe un singur răspuns. O altă dificultate este că mincinoșii, motivați fiind să nu fie descoperiți, ar putea încerca să ofere răspunsuri non-verbale, verbale și fiziologice despre care ei cred

că ar oferi impresia de onestitate în ochii detectorilor de minciuni. Așa cum vom vedea, mincinoșii care folosesc așa-numitele „*contramăsuri*” pot într-adevăr să-i păcălească adesea pe detectorii profesioniști de minciuni.

Erori frecvente realizate de detectorii de minciuni

O altă categorie de motive pentru care oamenii nu reușesc să-i prindă pe mincinoși se datorează greșelilor care se comit pe parcursul acestui demers. În această carte, voi vorbi despre numeroasele erori pe care detectorii de minciuni le fac în mod frecvent, inclusiv tendința de a acorda atenție sporită unor indicii care nu sunt asociate în mod constant cu simularea. Ei se concentrează pe aceste semne lipsite de importanță în procesul de diagnosticare, pentru că așa au fost învățați. De exemplu, Inbau și colegii săi au scris un manual influent despre cum se interoghează suspectii. A patra ediție, cea mai recentă, a acestei cărți a apărut în 2001 (Inbau, Reid, Buckley și Jayne, 2001). În cartea lor, autorii oferă informații despre cum se manifestă suspectii care mint. Potrivit lui Inbau și colegilor săi, între semnele comportamentale ale simulării se numără schimbarea poziției, evitarea privirii, gesturi auto-adaptative (mângâierea feței, atingerea nasului, aranjarea sau mângâierea părului, smulgerea fibrelor din haină și altele), așezarea mâinii deasupra gurii sau a ochilor când persoana vorbește și ascunderea mâinilor (persoana stă pe ele) sau ascunderea picioarelor (trăgându-le sub scaun). În special, punerea mâinilor pe față sau pe ochi în timpul vorbirii sau evitarea privirii directe sunt menționate frecvent în literatura de specialitate (Brougham, 1992; Gordon și Fleisher, 2002; Kuhlman, 1980; Macdonald și Michaud, 1992; McKinnon, 1982; Rabon, 1992; Walkley, 1985; Walters, 1996; Waltman, 1983; Yeschke, 1997; Zulawski și Wicklander, 1993). După cum voi demonstra, aceste semne comportamentale ale simulării, ca și majoritatea celorlalte semne comportamentale menționate de Inbau și colab., nu sunt văzute în literatura de specialitate ca indicatori valizi ai simulării. De fapt, există dovezi că detectorii de minciuni care acordă atenție acestor semne vor avea rezultate mai proaste decât cei care le ignoră (Kassin și Fong, 1999; Mann, Vrij și Bull, 2004).

LIPSA DE REALISM

Tendința oamenilor de a fi prea încrezători în capacitatea lor de a identifica comportamentele simulante devine evidentă atunci când citim literatura de specialitate sau când îi ascultăm pe specialiști. În principiu, comportamentul simulant poate fi identificat prin observarea comportamentului cuiva, prin analiza discursului său sau prin măsurarea răspunsurilor fiziologice. În toate aceste trei domenii, putem întâlni cercetători și specialiști care fac afirmații îndrăznețe despre capacitatea lor de a identifica comportamentul simulant, dar pe care nu reușesc să le susțină cu ajutorul rezultatelor științifice. Acest fapt poate fi ilustrat cu ajutorul mai multor exemple. Paul Ekman, un profesor american emerit de psihologie, s-a specializat în semnele nonverbale ale simulării. Studiile sale i-au inspirat pe academicieni și pe specialiști timp de mai multe decenii. Nu cu multă vreme în urmă, el susținea că sistemul său de identificare a minciunii

IPDIS

We know

poate fi predat oricui și că ajunge la o acuratețe de 95% (*New York Times*, 5 februarie 2006; a se vedea și *Washington Post*, 29 octombrie 2006 pentru o afirmație similară). Însă nu există niciun studiu publicat care să susțină această pretenție (Capitolul 6).

Una dintre tehnicile de interviu discutate în detaliu în manualul lui Inbau și colab. este tehnica denumită Interviul pentru Analiza Comportamentală - IAC (*Behaviour Analysis Interview - BAI*). Acest manual este asociat unui program de training adresat specialiștilor, în care John E. Reid și Asociații predau metoda BAI și alte metode. Pe site-ul lor de internet, http://www.reid.com/training_programs/r_interview.html, ei susțin că mai bine de 300.000 de profesioniști dintre oamenii legii și forțele de securitate au participat la programul de trei zile de când a început acesta în 1974. Mai mult, ei mai susțin că interogatorii instruiți în mod specific și cu experiență în analiza comportamentală pot identifica în mod corect veridicitatea declarațiilor unei persoane în 85% din cazuri (Inbau și colab., 2001). Totuși, lipsesc dovezile concludente care să susțină aceste afirmații (Capitolul 7, a se vedea și Blair și Kooi, 2004).

Udo Undeutsch, un profesor german emerit de psihologie, a pus bazele unui instrument de identificare verbală a minciunii, cunoscută azi ca Evaluarea Validității Declarațiilor - EVD (*Statement Validity Assessment - SVA*). El arăta că metoda a fost folosită în mii de cazuri penale ce investigau abuzurile pedofile din Germania și Suedia și că în niciunul dintre cazuri rezultatul inițial nu a fost mai apoi contrazis de alte dovezi relevante (Undeutsch, 1982). Acest lucru sugerează că metoda este foarte precisă. Însă o astfel de premisă nu este susținută de cercetările EVD. În capitolul despre EVD, vom vorbi despre un alt motiv pentru care este puțin probabil ca verdicturile experților EVD să fie contrazise: adesea, nu există dovezi palpabile în cazurile de pedofilie, astfel că nu există vreodată ocazie de a contrazice cele susținute de experții EVD (Capitolul 8).

Așa cum se va explica în această carte, dezbaterile referitoare la utilizarea poligrafului ca tehnică de identificare a comportamentului simulant este una foarte aprinsă. Încrederea în precizia poligrafului este foarte mare în rândul practicienilor. Dan Sosnowski, un examinator poligraf american, susține că evaluarea cu poligraful în Statele Unite a arătat că acesta identifică simularea cu o precizie de 97% (*The Independent*, 11 octombrie 1999, p. 1). Afirmația lui Sosnowski este exagerată, iar în literatura științifică referitoare la poligraf este pusă la îndoială încrederea prea mare în precizia acestuia (Capitolul 11).

Pavlidis, Eberhardt și Levine (2002a) susțineau în prestigioasa revistă *Nature* că au pus la punct o tehnică termo-vizuală de înaltă definiție, care poate identifica o tentativă de simulare prin înregistrarea tiparelor termice existente în jurul ochilor. Ei sugerau că această tehnică ar putea fi utilizată în controalele rapide de securitate, fără a mai fi nevoie de personal calificat sau de contact fizic. Evident, articolul a atras o atenție mediatică considerabilă, pentru că suna promițător: ea sugera că dispozitivul ar putea fi utilizat în aeroporturi pentru a-i identifica pe contrabandiști și teroriști. Totuși în erata lor ulterioară, Pavlidis, Eberhardt și Levine (2002b) nu s-au mai ridicat la înălțimea așteptărilor publicului, când au spus că „n-am avut intenția de a da impresia că această tehnică termo-vizuală este deja utilizabilă în cadrul controalelor de securitate în masă” (cursivele ne aparțin).

poate un observator să deosebească adevărul de minciună atunci când examinează comportamentul non-verbal, conținutul discursului și răspunsurile fiziologice ale unei persoane?

Începem această carte cu o serie de informații generale despre simulare. După definirea simulării, descriem ce tipuri de comportamente simulante există, motivele pentru care oamenii mint, date estimative despre cât de des mint oamenii și diferențele individuale în formularea minciunilor. Capitolul 2 arată că minciuna este, într-adevăr, o parte a vieții cotidiene și că rolul minciunii în comunicarea socială se bifurcă: uneori, minciuna le face rău celor care sunt mințiți, dar multe minciuni spuse în viața zilnică sunt nevinovate, de pe urma lor cei mințiți au de câștigat, ele acționând adesea ca un lubrifiant social.

Capitolul 3 descrie relația dintre comportamentul nonverbal și simulare. Prezentăm mai multe teorii care arată de ce pot apărea semnele nonverbale ale simulării și discutăm cercetările referitoare la comportamentele manifestate de oamenii onești și de cei necinstiți. Sunt incluse aici cercetări referitoare la comportamentele manifestate de suspecti pe parcursul interogatoriilor luate de poliție și de politicieni precum Bill Clinton și Saddam Hussein. Capitolul arată că majoritatea semnelor non-verbale par să nu fie asociate cu simularea, iar altele pot fi cel mult asociate vag cu simularea. Capitolul mai arată că relația dintre comportamentul nonverbal și simulare este complicată, printre altele deoarece persoanele manifestă diferite semne ale simulării și deoarece comportamentul unui mincinos depinde de contextul în care are loc minciuna.

Capitolul 4 este primul din cele cinci care examinează indicatorii nonverbali ai simulării. Indicatorii verbali discutați în capitolele ulterioare (Capitolele 7 până la 10) fac parte din instrumentele existente de identificare verbală a minciunii folosite de detectorii de minciuni și cercetătorii profesioniști. În Capitolul 4, rezum indicatorii verbali care nu sunt incluși în asemenea instrumente existente. Acest capitol arată că unii dintre acești indicatori verbali manifestă relații slabe cu simularea.

În Capitolul 5, discut modul în care cred oamenii că se comportă mincinosii și ce anume cred ei că spun aceștia. Acest capitol ne arată că oamenii au adesea păreri greșite despre semnele nonverbale și verbale ale simulării. Multe semne despre care oamenii cred că sunt indicatori ai minciunii nu au vreo legătură cu simularea, în vreme ce unele semne pe care ei nu le asociază cu simularea au legături slabe cu aceasta. Acest capitol mai arată că aceste păreri greșite există pe tot globul și sunt împărtășite atât de oamenii obișnuiți, cât și de detectorii profesioniști de minciuni, cum ar fi ofițerii de poliție, vameșii, ofițerii de la serviciul de imigranți și ofițerii din penitenciare.

Capitolul 6 discută despre cât de precis pot oamenii obișnuiți să identifice adevărul și minciuna în cazul oamenilor pe care nu-i cunosc, la prietenii lor, la persoanele iubite și la copiii lor, atunci când se bazează pe așa-numitul comportament nonverbal și verbal al celui ce minte. Capitolul arată că oamenii au rezultate slabe în asemenea circumstanțe, chiar dacă este vorba de adevărurile și minciunile spuse de prieteni sau de rudeni. Acest capitol mai arată cât sunt de buni detectorii profesioniști de minciuni în deosebirea adevărilor de minciună, atunci când acordă atenție comportamentului non-verbal și verbal al

unei persoane. Capitolul demonstrează că, în general, încercările lor nu sunt mai eficiente decât cele ale oamenilor obișnuiți.

Capitolele 7-13 discută diferite instrumente de detectare a minciunii, folosite de profesioniști și de cercetători. Capitolul 7 se ocupă de tehnica Interviul pentru Analiza comportamentală – IAC (*Behaviour Analysis Interview – BAI*), singurul instrument de identificare a minciunii de până acum care examinează semnele nonverbale ale simulării. Însă IAC mai analizează și câțiva indicatori verbali. IAC este predat practicienilor din întreaga lume. În Capitolul 8, descriu Evaluarea validității declarațiilor - EVD (*Statement Validity Assessment – SVA*), un instrument de evaluare verbală a veridicității dezvoltat în Germania și Suedia cu scopul evaluării credibilității afirmațiilor făcute de presupusele victime ale abuzurilor sexuale. Până acum, EVD este cel mai folosit instrument de identificare verbală a veridicității, iar evaluările EVD sunt acceptate ca probe în tribunalele penale din mai multe țări. Capitolul 9 ne face cunoștință cu Monitorizarea realității – MR (*Reality Monitoring – RM*), un alt instrument de evaluare verbală a veridicității. Din câte știu eu, MR nu este folosită de practicieni, dar este foarte populară în rândul cercetătorilor, poate pentru că are un fundament teoretic puternic. În Capitolul 10, vorbesc despre Analiza Științifică a Conținuturilor – ASC (*Scientific Content Analysis – SCAN*). Ca și IAC, ASC este predată în întreaga lume.

Capitolele de la 11 la 13 se referă la indicatorii fiziologici ai simulării. De-a lungul istoriei, s-a spus că minciuna este însoțită de o anumită activitate fiziologică. Această activitate este măsurată azi în mai multe moduri, mai ales cu ajutorul unui aparat denumit poligraf, căruia i se mai spune și detectorul de minciuni (însă această titulatură este înșelătoare, așa cum vom arăta în Capitolul 11). Ca să identifice minciuna, poligraful măsoară parametri precum transpirația degetelor, presiunea arterială și respirația. Există mai multe raționamente teoretice care explică de ce oamenii onești și cei necinștiți ar putea avea răspunsuri fiziologice diferite în timpul examinării poligraf. Aceste raționamente diferite conduc spre protocoale de interogare diferite. Protocoalele de interviu bazate pe preocupare (*concern-based interview protocols*) sunt discutate în Capitolul 11, iar protocoalele de interviu bazate pe reflexul de orientare (*orienting reflex-based interview protocols*) în Capitolul 12. Deși protocoalele de interogare bazate pe preocupare sunt folosite în întreaga lume, cele bazate pe orientarea reflexelor sunt utilizate doar în Japonia și Israel.

În Capitolul 11, vorbesc și despre imagistica termică, o tehnică ce măsoară fluxul sanguin în jurul ochilor, dar și despre analiza stresului vocal, o tehnică ce măsoară tremurul și alte aspecte ale vocii, ambele fiind tehnici de identificare a simulării bazate pe îngrijorare; în Capitolul 12 discut și despre o tehnică bazată pe reflexul de orientare care măsoară undele cerebrale P300 cu ajutorul electroencefalogramelor (EEG-P300). Astfel de tehnici alternative testării cu poligraful sunt prezentate uneori ca fiind fundamentale diferite de poligraf, însă asemenea afirmații pot fi înșelătoare. Aceste tehnici măsoară îngrijorarea sau reflexul de orientare altfel decât poligraful, însă folosesc aceleași protocoale bazate pe îngrijorare sau pe reflexul de orientare ca și cele folosite în testarea cu

poligraful. Prin urmare, aceste tehnici împărtășesc aceleași avantaje și slăbiciuni asociate cu aceste două tipuri de protocoale de intervievare.

În Capitolul 13 descriu identificarea minciunii bazate pe activitatea structurilor și zonelor cerebrale. Aceste activități sunt măsurate cu ajutorul unui scanner cerebral ce folosește Rezonanța Magnetică Nucleară funcțională – RMNf (*Functional Magnetic Resonance Imaging - fMRI*). Aceasta este cea mai recentă descoperire în identificarea fiziologică a minciunii, dar, iarăși, ea nu este fundamental diferită de testarea cu poligraful. Instrumentul RMNf de identificare a minciunii folosește aceleași protocoale bazate pe îngrijorare sau pe reflexul de orientare ca și cele folosite în testarea tradițională cu poligraful.

O trecere în revistă a literaturii științifice analizate în Capitolele 7 până la 13 ne arată că prin fiecare astfel de instrument de evaluare a veridicității, adevărul și minciuna sunt identificate la un nivel cu mult sub cel al perfecțiunii. Adevărul și minciuna pot fi identificate mai precis prin utilizarea combinată a acestor tehnici decât prin simpla observare a comportamentului non-verbal și verbal al unei persoane³.

Capitolele 3 până la 13 ne arată mai multe capcane existente în procesul de identificare a minciunii. În Capitolul 14 prezentăm aceste capcane într-o manieră sistematică și oferim 15 răspunsuri la întrebarea „de ce nu reușesc oamenii să-i prindă pe mincinoși?”. Ultimul capitol (Capitolul 15) se ocupă de îmbunătățirea aptitudinilor de identificare a minciunii. Facem câteva sugestii cu privire la modul de îmbunătățire a identificării minciunii cu ajutorul analizei discursului sau a măsurării răspunsurilor fiziologice. Astfel, vom arăta că este necesară colaborarea dintre cercetătorii preocupați de simulare și alți cercetători preocupați de alte arii ale psihologiei. Mare parte a Capitolului 15 se ocupă de moduri de îmbunătățire a identificării minciunii cu ajutorul observării comportamentului nonverbal sau verbal al unei persoane și prezentăm 17 sugestii ce pot fi urmate de detectorii de minciuni în procesul de identificare a minciunii în această manieră. În acest capitol acordăm mai multă atenție acestui tip de identificare a minciunii decât celor bazate pe analiza discursului sau a răspunsurilor fiziologice și facem acest lucru din două motive. Primul, este cel mai puțin exact mod de identificare a minciunii și, astfel, poate că este cel mai îndreptățit să fie îmbunătățit. Al doilea, această formă de identificare a minciunii poate fi folosită în mult mai multe situații decât celelalte tipuri de identificare a minciunii, pentru că nu este necesară transcrierea discursului cuiva (lucru necesar în multe protocoale de analiză a discursului) sau de echipamente precum poligrafe, o caschetă plină de electrozi (utilizată adesea pentru a înregistra EEG-urile) sau o scanare RMNf.

³ Literatura cu recenzori este o parte crucială a studiilor științifice. Recenzia este un proces în cadrul căruia articolele supuse dezbaterii sunt analizate de către un editor și cel puțin doi consultanți. Acești consultanți sunt oameni de știință care activează de obicei în aceeași arie de activitate ca și autorul (autorii) și, prin urmare, sunt buni cunoscători ai subiectului investigat și ai metodelor de cercetare descrise în articol. Majoritatea articolelor supuse examinării științifice sunt respinse, pentru că editorul și consultanții identifică greșeli mari. Cele care nu sunt respinse sunt supuse de obicei unei revizuirii minuțioasă înainte de publicare.

**MINCIUNA: UN ACT EGOIST
ȘI UN LUBRIFIANT SOCIAL**

Înșelarea celorlalți face parte din viața noastră cotidiană. Un bărbat spune că este încântat de cadourile primite cu ocazia zilei de naștere, deși, în fapt, acestea nu sunt tocmai ce și-a dorit; gazda primește complimente pentru talentul ei culinar, deși mâncarea nu a fost prea grozavă; și o elevă îi spune tatălui ei că și-a terminat lecțiile, în timp ce se uită la televizor, deși nici măcar nu s-a apucat de ele. Mai departe, un băiat insistă spunând că nu a luat bani din poșeta mamei; o contrabandistă îi spune ofițerului vamal că nu are nimic de declarat; și un ucigaș neagă comiterea crimei. Aceste sunt doar câteva exemple dintr-o mulțime aproape infinită de minciuni posibile.

Acest capitol se ocupă de minciunile din viața de zi cu zi. După **definirea** simulării, descriem diferitele tipuri de minciună existente, motivele **pentru** care oamenii mint, estimăm cât de des mint aceștia și prezentăm diferențele interpersonale de exprimare a minciunii. Acest capitol demonstrează că fiecare dintre noi încearcă să-i păcălească pe ceilalți cel puțin o dată pe zi. Capitolul mai arată că rolul minciunii în comunicarea socială este unul dublu: uneori minciuna le face rău celor mințiți. Lumea ar arăta cu totul altfel astăzi, dacă oamenii și-ar fi dat seama de adevăratele intenții ale lui Hitler înaintea izbucnirii Celui De-al Doilea Război Mondial; sau dacă oamenii ar fi știut că acele persoane care au prăbușit avioane în Turnurile Gemene din New York au luat lecții de pilotaj tocmai pentru a-și atinge acest scop; sau dacă oamenii ar fi realizat că cei care au detonat bombele de pe 7 iulie 2005 de la Londra au trăit de fapt vieți duble înainte de aceste atacuri. Însă multe alte minciuni pe care le spunem sunt minciuni nevinovate și nu au urmări pentru cei păcăliți (de exemplu, „Sigur că îți vei găsi un alt prieten”, „Cred că ești mult mai drăguță decât ea”, „Cred că te-ai descurcat foarte bine”). Așa cum va arăta acest capitol, aceste feluri de minciuni ar putea chiar să le fie de folos celor vizați („șintelor”) și joacă adesea rolul de lubrifiant social. Voi demonstra că minciuna este un fenomen important în relațiile interpersonale și că adesea căutăm compania celor care mint frecvent. Prin urmare, acest capitol pune la îndoială stereotipul conform căruia „minciuna este întotdeauna un lucru rău”.